

УДК 678.057.2

АНАЛІЗ ЕНЕРГОЄМНОСТІ ПРОЦЕСУ УТИЛІЗАЦІЇ ПОЛІМЕРНИХ МАТЕРІАЛІВ ВАЛЬЦЮВАННЯМ

І.О. Мікульонок

(Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут», Київ, Україна)

Досліджено залежність енергетичних параметрів процесу безперервного вальцювання псевдопластичних матеріалів залежно від величини міжвалкового проміжку і коефіцієнта фрикції в ньому. Аналіз зроблено для випадків розміщення вальцьованого матеріалу як на передньому (тихохідному), так і на задньому (швидкохідному) валках вальців.

Одним з видів обладнання, на якому можна реалізувати повний цикл перероблення полімерних відходів, є вальці безперервної дії [1]. При цьому одночасне введення в міжвалковий проміжок полімеру й різних твердих і рідких інгредієнтів, у тому числі і спінювальних агентів, дає можливість одержувати якісну суміш, яка в результаті регулювання температур валків і їх швидкостей прилипає до одного з них. Прилипання перероблюваного матеріалу здійснюється зазвичай до більш гарячого валка, а у випадку однакових температур валків - до більш швидкохідного з них.

Класифікацію вальців здійснюють за рядом характерних конструктивних або технологічних ознак [2, 3], при цьому однією з основних характеристик вальців є фрикція - відношення колових швидкостей суміжних валків (зазвичай фрикція f - це відношення колових швидкостей швидкохідного й тихохідного валків; значення фрикції не менше одиниці. Величину, обернену фрикції, називають коефіцієнтом фрикції c [1]).

Завантаження вихідної суміші на вальці безперервної дії зазвичай здійснюють з одного торця бочки валка, а відбір - з іншого. У деяких випадках завантаження вихідної суміші на вальці здійснюють з обох торців валка, а відбір - посередині, або завантаження в центрі валка, а відбір - з обох його торців. Знімання готової композиції у вигляді безперервної стрічки, підрізування якої здійснюється спеціальними ножами, зазвичай знімають убік механізму регулювання величини міжвалкового проміжку вальців.

Схема вальцювання, у якій завантаження матеріалу здійснюють з одного краю валків, а його відбір - з протилежного, забезпечує максимальний час вальцювання, а отже і найбільшу якість одержуваної композиції. Після виходу з міжвалкового проміжку на ділянці завантаження вальцьована суміш покриває один з валків: передній (тихохідний) або задній (швидкохідний) і знову повертається в міжвалковий проміжок, розтікаючись вздовж нього. Далі ця послідовність дій повторюється. На кожному оберті суміш, просувається по спіралі до місця знімання її з вальців у вигляді безперервної стрічки, яку подають на наступну стадію перероблення.

Таким чином, при безперервному вальцюванні матеріал послідовно проходить ділянки міжвалкового проміжку, які чергуються із зонами контакту суміші з нагрітим до певної температури валком з одного боку та оточуючим середовищем з іншого. При цьому температура матеріалу поступово збільшується. З метою інтенсифікації змішування прагнуть до збільшення кількості проходів суміші крізь проміжок, однак при цьому знижується продуктивність вальців і зростає небезпека термодеструкції компонентів суміші.

Як показує промислова експлуатація вальців, інтенсифікувати процес вальцювання можна в першу чергу регулюванням величини міжвалкового проміжку $2H_0$, а також коефіцієнта фрикції c . Аналіз інтенсифікації процесу безперервного вальцювання за рахунок регулювання величини міжвалкового проміжку й коефіцієнта фрикції в ньому було здійснено для змішувально-підігрівальних вальців ВПСм-Пд 2400 (850*850)Лі виробництва ВАТ «НВП „Більшовик”», м. Київ. Діаметр бочки кожного валка 850 мм, а її довжина - 2400 мм. Базове значення фрикції - 1,6 (коефіцієнт фрикції 0,625). Розрахунки здійснювали для лінолеумної композиції на основі

полівінілхлориду за умови максимальної лінійної швидкості швидкохідного валка 50 м/хв, початкової температури вихідної композиції 150 °С, температури валка, на якому перебуває вальцьована композиція - 155 °С, і температури валка, вільного від вальцьованої композиції - 150 °С.

Як видно з рис. 1-4, вальцювання з перебуванням суміші на швидкохідному валку забезпечує не лише меншу температурну неоднорідність композиції, а і трохи меншу енергоємність процес

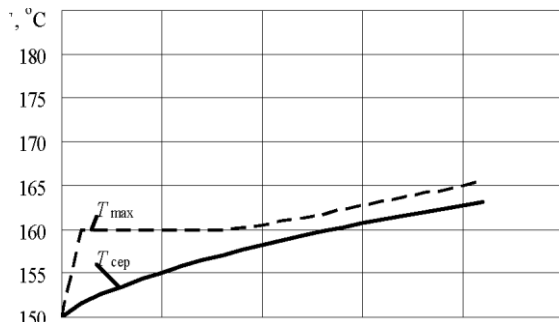

Рис. 1. Залежність максимальної $T_{\max}$ і середньої $T_{\text{сер}}$ температури композиції під час вальцювання з перебуванням композиції на швидкохідному валку від кількості проходів n композиції крізь міжвалковий проміжок ($f=1,6$; $2H_0=0,008$ м) (об'ємна продуктивність 0,626 л/с; питома робота змішування 0,241 МДж/л)

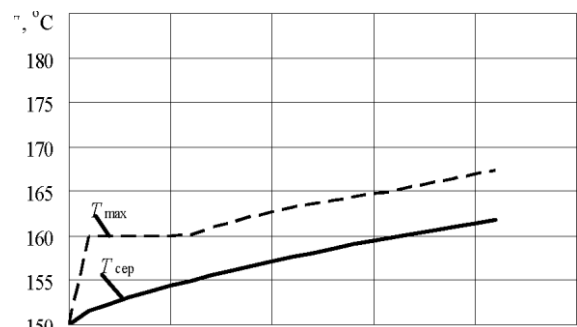

Рис. 2. Залежність максимальної $T_{\max}$ і середньої $T_{\text{сер}}$ температури композиції під час вальцювання з перебуванням композиції на тихохідному валку від кількості проходів композиції крізь міжвалковий проміжок ($f=1,6$; $2H_0=0,008$ м) (об'ємна продуктивність 0,626 л/с; питома робота змішування 0,244 МДж/л)

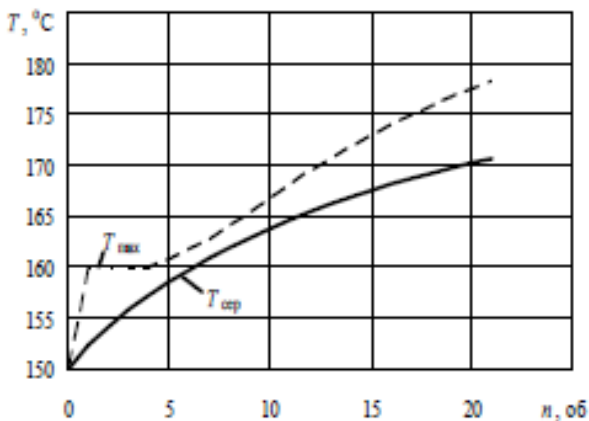

Рис. 3. Залежність температур $T_{\max}$ і $T_{\text{сер}}$ композиції під час вальцювання з її перебуванням на швидкохідному валку ($f=4,0$; $2H_0=0,008$ м) (об'ємна продуктивність 0,483 л/с; питома робота змішування 0,271 МДж/л)

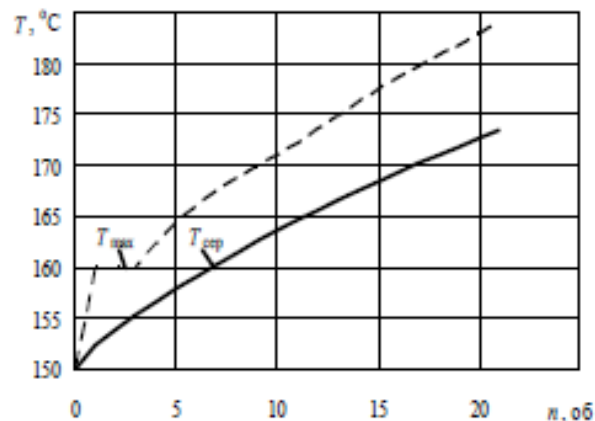

Рис. 4. Залежність температур $T_{\max}$ і $T_{\text{сер}}$ композиції під час вальцювання з її перебуванням на тихохідному валку ($f=4,0$; $2H_0=0,008$ м) (об'ємна продуктивність 0,483 л/с; питома робота змішування 0,273 МДж/л)

Зменшення коефіцієнта фрикції за умови збереження інших параметрів вальцювання істотно інтенсифікує процес розігрівання композиції, однак при цьому збільшується і енергоємність процесу (рис. 6-9).

На рис. 5 наведено залежність питомої роботи вальцювання під час перебування композиції на швидкохідному валку, на рис. 6 - потужність, що споживається урухомником валків, а на рис. 7 - об'ємна продуктивність вальців (за умови знімання з вальців безперервної стрічки завширшки 0,1 м). Як видно з наведених рисунків, питома робота вальцювання збільшується зі зростанням фрикції і більш суттєво - зі зменшенням величини міжвалкового проміжку (останній факт пов'язаний зі зменшенням продуктивності при незначному зменшенні загальної потужності вальцювання). При цьому потужність, споживана урухомником валків, а також об'ємна продуктивність вальців зменшуються зі зростанням фрикції і збільшуються зі зростанням величини міжвалкового проміжку.

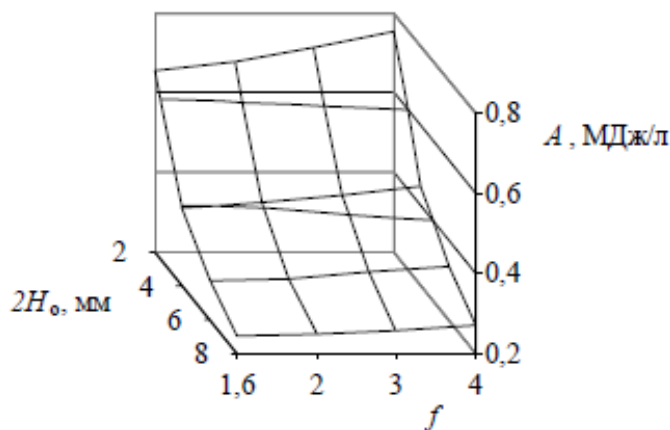

Рис. 5. Питома робота вальцювання на вальцях $\varnothing 850 \times 2400$ мм

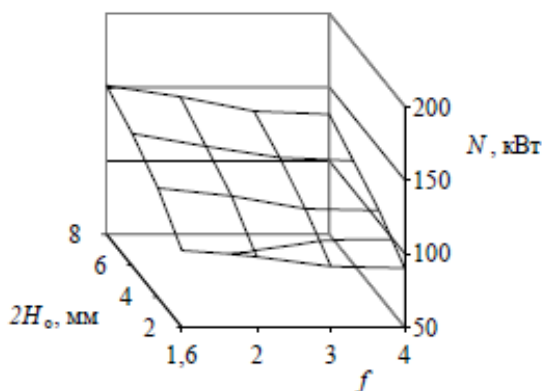

Рис. 6. Потужність урухомника вальців $\varnothing 850 \times 2400$ мм

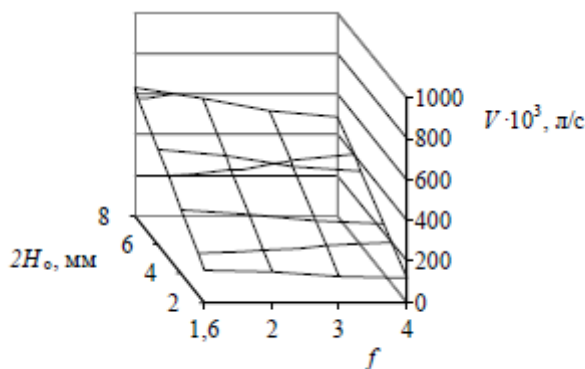

Рис. 7. Об'ємна продуктивність вальців $\varnothing 850 \times 2400$ мм

Підсумовуючи викладене, можна зробити висновок, що більш ефективним за інших однакових умов є режим вальцювання за умови перебування вальцьованої композиції на швидкохідному валку при значенні коефіцієнта фрикції не менше від 0,5 (значенні фрикції/ не більше за 2,0). При цьому забезпечується більша температурна однорідність композиції, більш сприятливі температурні умови вальцювання, а також менша енергоємність.

Перелік літератури:

1. Мікульонок І.О. Обладнання і процеси переробки термопластичних матеріалів з використанням вторинної сировини : монографія. - К.: НТУУ «КПІ», 2009. - 264 с.
2. Лукач Ю.Е., Рябинин Д.Д., Метлов Б.Н. Валковые машины для переработки пластмасс и резиновых смесей. - М.: Машиностроение, 1967. - 296 с.
3. Каландрування полімерних матеріалів і гумових сумішей. Огляд методів і конструктивного оформлення / І.О. Мікульонок, Ю.Ю. Лукач, С.І. Кулініч, О.О. Кудренко // Хімічна промисловість України. - 2009. - № 4. - С.39-46.